



22.4.2024

ASIA	Luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen
HAKIJA	Metsähallituksen Luontopalvelut / luonnonsuojelun erityisasiantuntija Aija Nieminen
HAKEMUS	Aija Nieminen hakee Metsähallituksen Luontopalveluiden puolesta 13.2.2024 toimitetulla hakemuksellaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskukselta) lupaa Helsingin kaupungissa sijaitsevan Kallahden matalikon luonnonsuojelualueen (YSA243067) rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseksi. Lupaa haetaan 600 meriajokkaan (<i>Zostera marina</i>) kasvuverson keräämiseksi luonnonsuojelualueelta samoin kuin veneen ankkuroimiseksi alueelle keräystoiminnan ajaksi.

Hankkeen kuvaus

Metsähallituksella on Helsingin kaupungin kanssa yhteistyöhanke, jonka tavoitteena on palauttaa meriajokas Lauttasaaren Hevosenkälähdelle, joka on tunnistettu yhdeksi pääkaupunkiseudun PEMMA-alueeksi. Hankkeessa Hevosenkälähdän merenpohjaan lisätään huhti-toukokuussa 2024 raekooltaan 0–8 mm hiekkaa, johon Kallahdelta kerättyjä meriajokkaan kasvuvorsoja istutettaisiin. Tämän lisäksi meriajokasta istutettaisiin luonnolliselle sedimentille. Hanke olisi Ruotsissa toteutetun samankaltaisen hankkeen pienimuotoinen pilotti ensi kertaa Suomessa.

Hankkeen päätavoite on vakiinnuttaa meriajokas uudelleen Lauttasaaren merialueelle sekä seurata, miten meriajokas menestyy lisätyn hiekalla ja luonnollisella sedimentillä. Oletamus on, että meriajokas tulee menestymään erityisesti lisätyn hiekan ruuduilla.

Meriajokkaasta on Lauttasaareissa Laji.fi -sivuston mukaan useita historiallisia havaintoja jo ennen 1950-lukua. Osa havainnoista vaikuttaisi olevan kiinnittyneitä yksilöitä ja osa rantaan ajautuneita, mutta havaintojen kartoitusmenetelmistä ei ole täyttä varmuutta. Metsähallitus on aineistopohjaisen esiselvityksen sekä omien kenttätutkimustensa perusteella (mm. syvyys, pohjanlaatu, muu kasvillisuus, paikan avoimuus) todennut Hevosenkälähdän olosuhteiltaan potentiaalisesti meriajokkaan istutuspaikaksi. Lisäksi Hevosenkälähdellä esiintyy näkinpartaisleviä, jotka indikoivat veden hyvää laatua, joka on meriajokkaan menestymiselle oleellinen tekijä.

Hevosenkälahteen asennetaan myös lämpötilaa automaattisesti mittaava dataloggeri, sillä lämpötila on meriajokkaan kasvun kannalta erittäin oleellinen mittari. Jo 25–30°C lämpötila lisää meriajokkaan kuolleisuutta merkittävästi aiheuttaen happivajetta pohjalla. Loggerin avulla on mahdollista selvittää, johtuiko kuolleisuus lämpötilan noususta, joka olisi siirtoistutusten epäonnistumisen todennäköisin syy tänä päivänä.

Myös suolaisuus on meriajokkaan menestymiselle kriittinen tekijä, ja suolaisuus rajoittaa meriajokkaan levinneisyyttä Suomen rannikolla länsi-itä- sekä etelä-pohjoissuunnassa. Meriajokas tarvitsee vähintään 5 ‰ suolapitoisuuden. Kallahdella meriveden suolapitoisuus on keskimäärin hivenen matalampi kuin vaikkapa Isosaaren tai Lauttasaaren ympäristössä, mutta erot ovat niin pieniä, että ne häviävät taustavaihtelun alle. Tutkimuksen mukaan alhaisemmassa suolapitoisuudessa kasvaneet meriajokkaat selviytyivät kuitenkin paremmin, kun ne altistettiin korkeamman suolapitoisuuden käsittelylle, kun taas kasvu kärsi, jos korkeammassa suolapitoisuudessa kasvaneet meriajokkaat altistettiin matalamman suolapitoisuuden käsittelylle (*Salo ym.*, 2014). Tutkimus osoittaa, että meriajokkaan versoja ei kannata istuttaa korkeammasta suolapitoisuudesta matalampaan.

Kallahti

Kallahden matalikko koostuu lähes kokonaan matalasta vesialueesta. Kallahden pohja on suurelta osin hiekkaa, jolla on harvakseltaan erikokoisia kiviä ja lohkareita edustaen laajalti luontodirektiivin luontotyyppin harjusaaret (1610) vedenalaisia osia sekä vedenalaisia hiekkasärkkiä (1110). Harjusaarten vedenalaiset osat -aineisto on irrotettu hiekkasärkkämallista (LuD raportointi 2019) ja luontotyypit ovat sekä bioottisilta että abioottisilta tekijöiltään hyvin samankaltaiset.

Suomen luontotyyppien uhanalaisarvioinnin mukaisia Itämeren vedenalaisia luontotyyppisiä Kallahden matalikolta on löydetty seitsemän, joista hauru- ja punalevöpohjat on luokiteltu erittäin uhanlaisiksi (EN), meriajokaspohjat vaarantuneiksi (VU) ja avoimet näkinpartaispohjat silmälläpidettäväksi (NT). Lisäksi meriajokas on luokiteltu Suomen lajien uhanalaisarvioinnissa silmälläpidettäväksi (NT). Kallahti on tunnistettu sekä EMMA- että PEMMA-alueeksi.

Kallahti on hyvin suosittu ulkoilualue Helsingin saaristossa. Kallahden matalikolla on kieltoja ja rajoituksia koskien veneilyä, vesiskootterilla ajoa, surffausta, leijalautailua, ankkurointia sekä muuta virkistyskäyttöä, millä on suuri vaikutus alueen hiekkapohjan vedenalaisen kasvillisuuden säilymiselle alueella.

Meriajokas Kallahdella

Kallahden Natura 2000 -alueen suojelun perusteina vedenalaisista luontotyypeistä ovat vedenalaiset hiekkasärkät sekä rannikon laguunit (1150). Kallahden matalikko on Suomenlahden itäisimpiä meriajokkaan esiintymisalueita ja yksi Kallahden matalikon luonnonsuojelualueen suojeluperusteista. Kallahden lisäksi meriajokaskeskittymiä Helsingin seudulla on etenkin Isosaaren ja Santahaminan läheisyydessä. Kaiken kaikkiaan Helsingin alueelta on tehty yhteensä 36 meriajokashavaintoa.

Metsähallitus teki kesällä 2023 drop-videokartoituksia Kallahden alueella, mikä vahvisti, että Iso Leikosaaren eteläpuolella on Kallahden vakain ja yhtenäisin meriajokasesiintymä. Tästä syystä Metsähallitus kohdistaisi meriajokkaiden kasvoversojen keräämisen sinne. Meriajokaspeittävyudet sukellus- ja drop-videokartoituksilla ovat vaihdelleet vuosina 2015–2023 Iso Leikosaaren eteläpuolella 0,001–70 %. Peittävyystulkinnat on tehty Velmu-menetelmäohjeistuksen mukaisesti. 0,001 % tarkoittaa presence-tietoa (lajin läsnäolotieto), eli videolta ei pysty tulkitsemaan kyseisen lajin peittävyyttä, mutta laji näkyy videolla.

Videoilta ei myöskään pysty tulkitsemaan meriajokasesiintymien tiheyttä. Meriajokasniittyjen tiheyttä on tutkittu esimerkiksi Saaristomerellä, ja hyvin lavean määritelmän mukaan tiheys voi vaihdella 50–500 yksilöä / m² (*Boström & Bonsdorff*, 1996), mutta esimerkiksi Hankoniemen eteläpuolella, joka on meriajokkaan pääesiintymisaluetta Suomenlahdella, korkeimmat tiheydet ovat olleet 300–350 yksilöä / m² (*C. Gustafssonin* henkilökohtainen tiedonanto 8.12.2023).

Meriajokkaan kasvoversojen kerääminen

Meriajokkaan kasvoversoja kerätään niin kutsutusta lähdepopulaatiosta. Metsähallitus peräänkuuluttaa toiminnassaan vastuullisuutta ja seuraa ruotsalaisten käsikirjan oppeja (*Moksnes ym.*, 2016). Ruotsalaisten mukaan meriajokkaita ei tulisi kerätä samalta niityltä toistuvia kertoja saman vuoden aikana ja versojen irrottaminen tulisia tapahtua niin, ettei lähdepopulaatioon synny aukkoja. Kasvoversoja ei myöskään tulisi kerätä pieniltä niityiltä, jotka ovat alttiimpia erilaisille häiriöille. Metsähallitus noudattaa edellä mainittuja ohjeistuksia ja arvioi paikan päällä maastossa parhaimmat meriajokasesiintymät kasvoversojen keräämiseksi.

Siirtoistutettavat kasvoversot irrotetaan yksittäin tiheästä meriajokaskasvustosta sieltä täältä sukeltajien toimesta niin, ettei kasvustoon synny aukkoja. Irrottaakseen meriajokkaan kasvuverson sukeltaja ottaa versosta kiinni ja kuljettaa sormia sitä pitkin aina pohjaan saakka ja työntää sormet sedimentin sisälle, ja katkaisee verson niin, että siihen jää 5–10 cm verran juurakkoa jäljelle. Tämä varmistaa meriajokkaan juurtumisen istutuskohteella. Mitä tiheämpi

meriajokaskasvusto on, sitä pienemmältä kokonaisalalta 600 kasvuersoa on mahdollista kerätä, ja Metsähallitus arvioi, että keräystoiminta verottaa lähdepopulaatiota kokonaispinta-alallisesti 2–6 m².

Keräystoiminta kestäisi maksimissaan 1–2 päivän ajan ja kerätyt kasvuersot istutettaisiin saman päivän aikana. Sukellustoiminta tapahtuisi veneestä käsin, joka pitää sukeltajien turvallisuuden vuoksi ankkuroida YSA- ja Natura-alueelle, mutta kuitenkin niin, että alueen meriajokasesiintymiä ei vahingoiteta. Tämä varmistetaan ankkuroitumalla tarpeeksi syvään veteen (>6 m). Kartoitusten perusteella meriajokasta esiintyy Iso Leikosaaren eteläpuolella vajaasta 2 metristä 3,5 metrin syvyyteen saakka.

Vaikutukset Natura 2000- ja YSA-alueella

Metsähallitus katsoo, että meriajokkaan kasvuersojen kerääminen ei vaikuta Kallahden harju-, niitty- ja vesialueet -nimisen Natura 2000 -alueen luontoarvoihin, sillä kasvuersojen keräämisen yhteydessä ei oteta mukaan pohjasedimenttiä eikä siten vahingoiteta alueen hiekkasärkkiä. Sukellustoiminnan aikaisella ankkuroinnilla myös pyritään estämään vahingoittamasta hiekkasärkkien herkkää kasvillisuutta ankkuroimalla tarpeeksi syväälle (> 6 m).

Yksityisen luonnonsuojelun vaikutusten osalta meriajokkaan kasvuersojen kerääminen kohdistuisi isoon ja vakaaseen meriajokasesiintymään Iso Leikosaaren eteläpuolella, jossa esiintymä kartoitusten perusteella kattaa lähes koko saaren eteläpuolen noin 300 m matkalta. Lisäksi Kallahdella on kartoitusten perusteella meriajokasta ainakin Haapasaaren, Santisen ja Nuottakarin läheisyydessä.

Metsähallituksella on kokemusta meriajokkaan siirtoistuttamisesta sekä kasvuersojen keräämisestä, jossa noudatetaan ruotsalaisten kuvaamia varovaisuusperiaatteita. Metsähallitus katsoo, ettei keräystoiminta vaaranna Kallahden matalikon luonnonsuojelun meriajokkaan esiintymän elinvoimaisuutta, sillä yksittäiset kasvuersot irrotetaan käsin yhdeltä kohteelta (Iso Leikosaari) sieltä täältä tiheimmistä kasvustoista. Kerättyjä kasvuersoja pyritään vahingoittamaan mahdollisimman vähän ja ne pyritään saamaan menestymään toisaalla. Keräysajankohtana ei ole tarve rantautua, eikä ajankohta myöskään vaaranna lintujen pesimäaikaa keväällä tai levähdysaikaa syksyllä.

Iso Leikosaaren eteläpuolella kulkee veneväylä ja saarella on ainakin kesäasutusta, joten kohde ei ole täysin luonnontilainen, mutta saaren eteläpuolella on voimassa läpi vuoden ankkurointikielto. Ankkuroinnilla ei vahingoiteta meriajokasesiintymiä, saati muuta kasvillisuutta, kun se tapahtuu tarpeeksi syvässä vedessä (> 6 m).

Vaikutukset istutuskohdeella

Metsähallitus katsoo, että meriajokkaan siirtoistuttaminen tunnistetulle PEMMA-alueelle kasvattaa alueen luontoarvoja eikä meriajokkaasta ole vaaraa muulle lajistolle, sillä esimerkiksi näkinpartaiset viihtyvät usein meriajokasta matalammassa vedessä. Lisäksi meriajokas muodostaa Suomen rannikolla poikkeuksetta enemmän sekaniittyjä muiden lajien kanssa kuin monokulttuureja. Meriajokaspohjien yhteydessä tavataan usein erityisen monimuotoisia selkärangattomien yhteisöjä ja mm. Ruotsissa havaittiin, että jo 15 kk siirtoistutuksen jälkeen pohjaeliöstön tiheydet sekä monimuotoisuus olivat samankaltaiset kuin luonnollisella verrokkiniityllä (*Gagnon ym., 2023*). Metsähallitus myös sitoutuu seuraamaan Hevosenkälähden meriajokasistutusten menestymistä.

Luvanhakijan hakemuksen täydennys 19.4.2024

Meriajokkaan istutukset Lauttasaareen tehdään osana Biodiversea LIFE-IP -hanketta (2021–2029), jonka puitteissa Metsähallitus toteuttaa Lauttasaaren istutusten seurantaa ensimmäiset vuodet, mutta Metsähallitus on sitoutunut seuraamaan istutuksia myös hankkeen jälkeen. Seuranta tapahtuu versoja laskemalla sekä istutusaloja mittaamalla.

Meriajokkaiden keräys tullaan suorittamaan Kallahdella heinäkuun ensimmäisellä viikolla (viikko 27).

PÄÄTÖS

ELY-keskus myöntää hakemuksen mukaisesti Metsähallituksen luontopalveluille luvan meriajokkaan (*Zostera marina*) 600 kasvuverson keräämiseksi Iso Leikosaaren eteläpuolelta samoin kuin veneen ankkuroimiseksi Iso Leikosaaren etelärannan ankkurointikieltoalueelle Kallahden matalikon luonnonsuojelualueella (YSA243067). Lupaehdot ovat seuraavat:

1. Lupa on voimassa 1.7–7.7.2024.
2. Meriajokasversot tulee kerätä yksittäin tiheistä kasvustoista. Versoja ei saa kerätä runsaasti samalta kasvupaikalta.
3. Venettä ankkuroitaessa pohjakasvillisuuden vahingoittamista tulee välttää.
4. Luonnonsuojelualueella tulee liikkua niin, ettei tarpeettomasti häiritä alueen linnustoa tai muuta eläimistöä.
5. Luvansaajan tulee ilmoittaa luonnonsuojelualueella toimenpiteitä suorittavien henkilöiden nimet ELY-keskuksen kirjaamoon

(kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi) ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Viestissä tulee mainita asian diaarinumero UUDELY/3398/2024.

6. Luvansaaja vastaa tarvittavasta yhteydenpidosta maanomistajiin.
7. Luvansaajan tulee seurata meriajokasistutusten menestymistä sekä raportoida siirron tuloksista ELY-keskukselle vuosina 2025 ja 2029. Raportti tulee toimittaa ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi) 31.12. mennessä. Raportissa tulee mainita asian diaarinumero UUDELY/3398/2024.
8. Luvanmukaisia toimenpiteitä suoritettaessa tämä lupa tai sen kopio on pidettävä mukana ja esitettävä pyydettyäessä.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Kallahden matalikon luonnonsuojelualue (YSA243067) on perustettu 20.3.2019 ELY-keskuksen päätöksellä UUDELY/1611/2019. Luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten mukaisesti alueella on muun ohessa kielletty kasvien ja kasvinosien ottaminen ja vahingoittaminen samoin kuin veneiden ankkurointi ympäri vuoden perustamispäätöksen karttaliitteeseen 3 merkityillä alueilla, mukaan lukien Iso Leikosaaren etelärannalla.

Luonnonsuojelulain (9/2023) 54 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueita koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Kallahden matalikon luonnonsuojelualueen meriajokasesiintymä on yksi luonnonsuojelualueen perustamistarkoituksista. Meriajokaspohjat on määritelty vuoden 2018 uhanalaisuusarvioinnissa vaarantuneiksi (VU). Metsähallituksen Luontopalvelujen mukaan suojelualueen vakain ja yhtenäisin meriajokasesiintymä sijaitsee Iso Leikosaaren eteläpuolella, jonne meriajokkaan kasvuserojen kerääminen myös kohdistuu. Kyseinen esiintymä kattaa lähes koko saaren eteläpuolen. Arvion mukaan kerääminen verottaisi lähdepopulaation kokonaispinta-alaa noin 2–6 m².

Lähdepopulaatiosta häviävä pinta-ala edustaa vain vähäistä osuutta koko Iso Leikosaaren eteläpuolisesta meriajokasesiintymästä. Kun kerääminen toteutetaan hallitusti luvanmukaisella tavalla, voidaan aukkojen syntymistä kasvustoihin välttää. Edelleen ankkuroitumisesta aiheutuvaa haittaa voidaan vähentää ankkuroimalla vene tarpeeksi syväälle veteen. ELY-keskus katsoo, että luvassa sallitut toimet eivät

vaaranna Kallahden matalikon meriajokasesiintymää eivätkä siten luonnonsuojelualan perustamistarkoitusta. Koska sallitut toimet ovat myös tutkimuksen kannalta tarpeen (meriajokkaiden siirtoistutus osana Biodiversea LIFE-IP -hanketta), rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen voidaan luonnonsuojelulain 54 §:n mukaisesti myöntää.

Kallahden luonnonsuojelualue kuuluu Natura 2000 -verkoston kohteeseen Kallahden harju-, niitty- ja vesialueet (FI0100063, SAC). Natura-alueen suojelun perusteena olevat vedenalaiset luontotyypit ovat rannikon laguunit (1150) ja vedenalaiset hiekkasärkät (1110). Sallitut toimet eivät kohdista haitallisia vaikutuksia merenpohjaan tai sen monimuotoiseen vesikasvillisuuteen. Koska toiminta ei heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, ei luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen vaikutustenarviointi ole asiassa tarpeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 54 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

sähköpostitse 22.4.2024:

Metsähallituksen luontopalvelut / Aija Nieminen

Tiedoksi

sähköpostitse 22.4.2024:

Helsingin kaupunki

Ympäristöministeriö, Luontoympäristösasto

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry

KÄSITTELYMAKSU

maksutta

Valtioneuvoston elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuodelle 2024 antaman asetuksen (1215/2023) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen annetut luonnonsuojelulaissa (9/2023) tarkoitetut päätökset ovat maksuttomia.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on esitellyt ylitarkastaja Anni Kuoppamaa ja ratkaissut yksikön päällikkö Ilpo Huolman. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/3398/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
UUELY/3398/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kuoppamaa Anni 22.04.2024 16:27

Ratkaisija Huolman Ilpo 22.04.2024 16:29

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuo- mioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähtien välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihe 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.